

Výzva k zaznamenávání lokalit rozhodníku španělského (*Sedum hispanicum*) a rozhodníku bledého (*Sedum pallidum*) v České republice

Rozhodník španělský (*Sedum hispanicum*) se v posledních desetiletích intenzivně šíří na sekundární stanoviště v mnoha oblastech nižších a středních poloh České republiky. Od doby zpracování rodu *Sedum* v 3. dílu Květeny ČR (Grulich 1992 – 6 lokalit) bylo publikováno již více než 320 lokalit. Nehledě na dosud neukončený průzkum veřejných herbářových sbírek (přes obtížnější sušení se druh vzácně sbírá) však zřejmě nemálo lokalit dosud uniká pozornosti. Řada lokalit dosud jistě nebyla publikována a zůstává pouze zaznamenána v exkurzních zápisnicích a soukromých herbářích jednotlivých botaniků, náleзовých floristických databázích či v závěrečných zprávách z průzkumů pro různé stavby, plánované komunikace apod.

Větší část údajů se vztahuje k termofytiku a mezofytiku, druh však již pronikl v různých oblastech do oreofytika (i přes 1000 m n. m.). Četné nálezy jsou zejména na Českosudějovicku, Klatovsku, v Praze, na Lounsku a na Kolínsku a Pardubicku. Poměrně málo údajů je zejména ze západních Čech, jižní, střední a severozápadní Moravy. Tento druh zplanel pravděpodobně ve více oblastech ze zahrad (bývá pěstován jako skalnička) a v současnosti roste obvykle při okrajích cest (jemnozrná splaveniny podél krajnic), v otevřené vegetaci železnic a v jiných ruderalních biotopech.

Sedum hispanicum je v rámci rodu *Sedum* (sensu lato) poměrně snadno rozlišitelný druh. Možnost záměny přichází v úvahu především u rozhodníku bledého (*Sedum pallidum*), někdy uváděného pod jménem *S. pallidum* var. *bithynicum*, který se u nás také pěstuje jako skalnička. *S. pallidum* je teprve jedno desetiletí rozlišovaný taxon; není uveden v Květeně ČR ani v Klíči (Kubát et al. 2002). Údaje jeho zplanění zřejmě prvně uvedli Pyšek et al. (2002), další najdeme u Sofrona et al. (2006, det. M. Král). Dosud je tento druh uváděn z 5 fytogeografických okresů a podokresů (8. Čes. kras, 31a. Plz. pah. vl., 32. Křivokl., 34. Plán. hřeb., 76a. Mor. brána vl.), typy lokalit jsou celkem obdobné těm u *S. hispanicum*.

Protože bývá *S. hispanicum* často určován mimo období kvetení, tedy pravděpodobně jako sterilní, může někdy docházet k záměně za *Sedum pallidum*, neboť důležité diagnostické znaky jsou mj. právě na květech. Oba druhy působí navenek podobně – jsou sivozelené, v květenství vždy žláznatě chlupaté (nikdy lysé) a listy mají vždy lysé, jsou ale od sebe poměrně snadno rozlišitelné. Lze sice předpokládat, že část botaniků oba druhy nerozlišuje, na základě vlastní zkušenosti z několika desítek lokalit ze severozápadních, středních, jižních a východních Čech však usuzuji, že počet lokalit *S. hispanicum* nad *S. pallidum* drtivě převažuje. Oba druhy mohou také růst na společných lokalitách (cf. Čížek & Král 2004, J. Danihelka in Koutecký et al. 2009).

Podrobnou charakteristiku *S. pallidum* včetně popisu rozlišovacích znaků i širší rozbor problematiky podobných pěstovaných druhů lze nalézt v komentáři ve výsledcích floristického kurzu v Berouně (M. Král in Špryňar 2007: 100; cf. Hadinec & Lustyk 2008: 315), proto zde uvádím jen klíčové rozlišovací znaky zmíněných druhů:

- 1) Květy převážně 6-četné, měchýřky vodorovně rozestálé; porost nekvetoucích rostlin se skládá spíše z jednotlivých trsů, rostliny vlnově naběhlé zpravidla až po prvních mrazech . . . . . *Sedum hispanicum*
- 2) Květy převážně 5-četné, měchýřky šikmo vzhůru rozestálé, porost nekvetoucích rostlin tvoří spíše souvislý koberec, některé části rostlin se na podzim (někdy již v létě) zbarvují výrazně růžově . . . . .
 . . . . . *Sedum pallidum*

Z výše uvedených důvodů bych rád vyzval botanicickou obec ke spolupráci při zjišťování věrohodných údajů o výskytu *Sedum hispanicum* a *Sedum pallidum*, popřípadě k upozornění na již publikované materiály. Důležitá je jak samotná lokalizace, tak údaje o početnosti a především o prvním zjištění na lokalitě. V případě poskytnutí více vlastních údajů nabízím možnost spoluautorství v připravovaném materiálu k rozšíření *Sedum hispanicum* v ČR. Současně nabízím možnost revidování herbářových dokladů. Podobně jako u ostatních tučnolistých taxonů je rostliny vhodné před lisováním spařit horkou vodou a zaznamenat znaky,

kteře mohou být touto cestou zničeny (ojíněnost listů, žláznatost apod.). Zájemci o problematiku necht' se mi ozvou do konce října 2010 na níže uvedené kontakty. Předem děkuji za jakoukoliv spolupráci.

Vít J o z a

Vít Joza, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, Katedra biologických disciplín, Studentská 13, 370 05 České Budějovice; e-mail: joza@zf.jcu.cz

Literatura

- Čížek K. & Král M. (2004): Zavlečené rostliny v Plánici. – *Calluna* 9: 11.
- Gulich V. (1992): *Crassulaceae* DC. – tlusticovitě. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky, 3: 376–401, Academia, Praha.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2008): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 43: 251–336.
- Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisnikovský D. [eds] (2001): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44, Příloha 2009/1: 1–106.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. & Štěpánek J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.
- Sofron J., Škrábek J. & Bureš J. (2006): Krátká floristická sdělení ze západních Čech. – *Calluna* 11: 12–13.
- Špryňar P. [ed.] (2007): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Berouně (8. – 13. července 2001). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.*, Příloha 2007/2: 61–107.